

● A Konferanszié szerepében: Jakab Tamás

„A színészetnél maradok”

Jakab Tamás 1985-ben friss diplomás színészként a Szegedi Nemzeti Színházban kezdte pályáját. Játzott prózai és musicalfőszerepeket, hamar megszerette a közönség. Néhány év alatt „városképi jelentőségű” figurává vált, akinek sok barátja van, akit mindenki ismer. Az utóbbi időben ritkábban és kisebb szerepekben láthatuk, de a Kabaréban most újra méltó feladatot kapott: a Konferanszié szerepében léphet színpadra.

● *Úgy tűnik, mintha színészi feltámadást jelentene ez a szerep...*

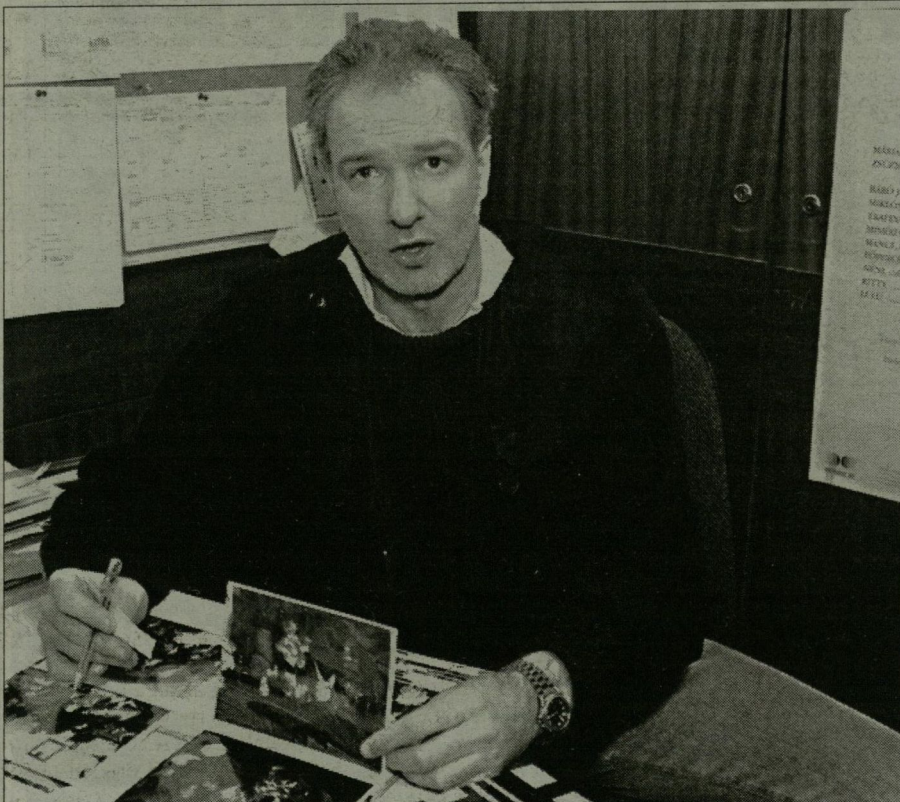
– Minden ember életében vannak jobb és kevésbé jó periódusok. Nálam is volt egy három éven át tartó folyamat, amikor több dolog „összejött”, s az életem finoman szólva háttérbe szorította a színházat. Ezen alaposan el kellett gondolkodnom, s végül úgy döntöttem, továbbra is a színészi szakmánál maradok, de ezentúl teljes erőbedobással csinálom. Ennek az átalakulási folyamatnak első nagy eredménye volt a Konferanszié.

● *Régóta vágyott erre a nagy lehetőségeket rejtő szerepre?*

– A főiskolán már játszottam a Kabaréban, csak akkor Ernst Ludwig szerepét. A Konferansziét már akkor is nagyon jó szerepnek tartottam, de valahogy sohasem fordult meg a fejemben, hogy jó lenne játszani.

● *Most mi volt a legnehezebb benne?*

– Attól féltem a legjobban, hogyan sikerül majd felvennem a kontaktust a közönséggel. A próbák alatt nem ültek

Jakab Tamás: „A Konferanszié egy okos pali, akinek pontos véleménye van mindenről, ami körülötte történik.” (Fotó: Nagy László)

a nézőtérre, így erre nem lehetett felkészülni. Több variációt is kidolgoztam magamban arra az esetre, ha másként reagálnának a nézők, mint a szöveg alapján várnám. Szerencsére a főpróba után megnyugodtam, mert láttam, hogy veszik a lapot.

● *Kicsoda valójában a Konferanszié?*

– Egy olyan pasas, aki a színpadon profin elbohóckodja a dolgát, majd bemegy az öltözőjébe, belenéz a tükörbe, s miközben vattával törli le magáról a festéket, gondolkodik. Mert egy okos pali, akinek pontos véleménye van mindenről, ami körülötte történik. Egy igazi, győtrődő művészember, aki mindig megpróbálja nagyon finoman

a saját véleményét is belecsempészni a kabarészámokba.

● *A saját életéből is emlekszik ilyen, tükör előtti pillanatokra?*

– Soha nem fogom elfelejteni, amikor főiskolásként az egyik számunkkal meghívtak bennünket Kerényi tanár úr a szíveszteri tévéműsor változója. Pusztaszeri Kornél és Lippai Lacival három kínait játszottunk, kifestettük magunkat, bementünk a színpadra, s az üres nézőtérre ott ült a hatfős válogató bizottság. Közönség előtt egészen más volt játszani, hiszen a nézők reakciója inspirált bennünket. A válogató bizottság viszont fapofával ülte végig a számot, amitől egyre görcsö-

sebbek lettünk. Amikor viszont szamentünk az öltözőbe, éreztük, hogy hatalmasat buktunk. Kínkeservesen jókedvűnek tettettett fűtyöréssel szedtük le a sminket, s pontosan tudtuk, hogy jól elszúrtuk.

● *A főiskola után itt kezdte a pályát, tudatosan választotta Szegedet vagy véletlenül alakult így?*

– A főiskola végén kaptam egy abszolút főszerepet Horvát tanár úrtól, aki Veszprém-ben rendezte O'Neill: Óh, ifjúság című darabját. Nagy szakmai sikerem volt, és utána több színházhoz is le-szerződhettem volna. Találkoztam azonban a Szegedi Nemzeti Színház dramaturg-jával, Görgey Gáborral, aki vizsgaelőadásunkat, a Kabarét

nézte a főiskolán. Az előadás után odajött hozzám, és Szegedre hívott. Annyira meggyőző és lehangoló volt, hogy azonnal igent mondtam. Itt pedig remek produkciókat csináltunk, az első évadban a Hairben Claude Bukowskit játszottam egy nagyszerű gárdával. Debrecenben születtem, sohasem voltam igazi nagyvárosi ember, főiskolásként nem is éreztem jól magam Budapesten, Szegeden viszont hamar megszerettem, sok jó barátom lett. Többször hívtak más színházakba is, de sohasem fordult meg a fejemben, hogy elmenjek. Tizen-négy év alatt itt annyi főrendezővel, rendezővel találkoztam, mintha tucatnyi más színházban játszottam volna.

● *Most hogyan tovább?*

– El kell döntenem, mit akarok csinálni. Az elmúlt években, a bohém korszakomban nagyon rossz passzban voltam, a Kabarét egy új út első állomásának éreztem. Hívtak két tévésorozatra is, sűrűn lehetnek a képernyőn, megismernének, népszerű lehetnek. Mindez nem érdekel már, inkább egy nagyon jó színházban a legjobb színészek között szeretnék lenni. Tetszett Szikora János tervei, de drukkolok az új igazgatónak, Korognai Karsinak is – akivel a főiskoláról ismerjük egymást –, hogy sikerüljön megvalósítani az elképzeléseit.

● *A Kabaré után milyen új feladatra készül?*

– Telihiy Péter rendezésében Csehov Platonovját próbáljuk a Kamaraszínházban, amiben egy nagyon jó szerepet, Trilekijet játszom. Péterrel nagyon szeretek dolgozni, fél szavakból, tekintetekből is megértjük egymást.

Hollósi Zsolt

Báloznak a szolgáltatók

● **Munkatársunktól**

Idén, március 6-án, első ízben rendezik meg a szegedi szolgáltatók (Dégáz, Démasz, Déltáv, Szegedi Vízművek, Kábeltevé, Tisza-Volán és a Környezetgazdálkodási Kht.) bálját a Tisza Szálló koncerttermében. Az első ilyen rendezvényt nagy gonddal szervezik a felelősök, annál is inkább, mert hagyományteremtő eseményként szeretnék a jövőben is jegyezni. Ebből adódóan azután gazdag programot állítottak össze, amelyben – dr. Szeri Istvánnak, a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnökének megnyitóját követően – fellép a Pavane tánccsoport, a Dol-

lár boys zenekar a hatvanas és a hetvenes évek zenéjét idézi, s a közönséget szórakoztatja majd Fekete Gizi és Rácz Tibor, a Szegedi Nemzeti Színház művészei is. A 2500 forintos belépődíj ellenében bőséges vacsorát fogyaszthat a vendég. Nyilván elegendő, ha megemlítjük, hogy lesz pulykamell, őszibarackos sajtos rolád, párolt gyümölcsös burgonyapürével, sertésbordák, gazdag raguval, szivárvány kehely, diplomata desszert... Jelentkezni már csak február 15-ig lehet az említett cégeknek, illetve Kálmán Józsefnek a Mars téri Gulyás-csárdában a 311-117-es telefonon.

Lopott autók konvoja

● **Munkatársunktól**

Három nagy értékű autóból álló konvojra lett figyelmes hétfőn délután Öttömös és Ruzsa között két rendőrjárőr. A Jeep Cherokee, a Mercedes és az Audi nagy sebességgel haladt Ruzsa felé, amikor a rendőrök megkísérelték megállítani az autót. A rendőri jelzés

ellenére az autók tovább száguldoztak Ruzsa felé, a rendőrök pedig követték őket. Hamarosan megtalálták az Audit, amelyet az út szélén hagyott a vezetője. A kocsiról megállapították, hogy december 17-én Kecskemétre lopták el. A másik két autónak és a vezetőnek nyomuk veszett.

Véradás a megyében

● **DM-információ**

Az elmúlt hónapban 1748-an 726 liter vért adtak Szegeden és környékén. A MÁV szegedi állomásán 28-an, Tiszaszigeten 18-an, Rőszkén 62-en, a Szegedi Sütődék Kft.-nél 17-en, Újszentivánon 16-an, ÁNTSZ-nél 26-an, a MOL Rt.-nél 28-an, Domaszéken 58-an, a szegedi kórházban

55-en, Kisteleken 128-an, az ÁB Aegon Biztosító Rt.-nél 4-en, Ásotthalmon 9-en, Kiskundorozmán 29-en, a Szilánk Kft.-nél 50-en, Deszken 36-an, a Konzervgyárban 26-an, a vérado állomáson 1159-en adtak vért. Az elmúlt hónapban 20 szív-, 18 érműtétet és 2 veseátültetést végeztek a SZOTE klinikáin.

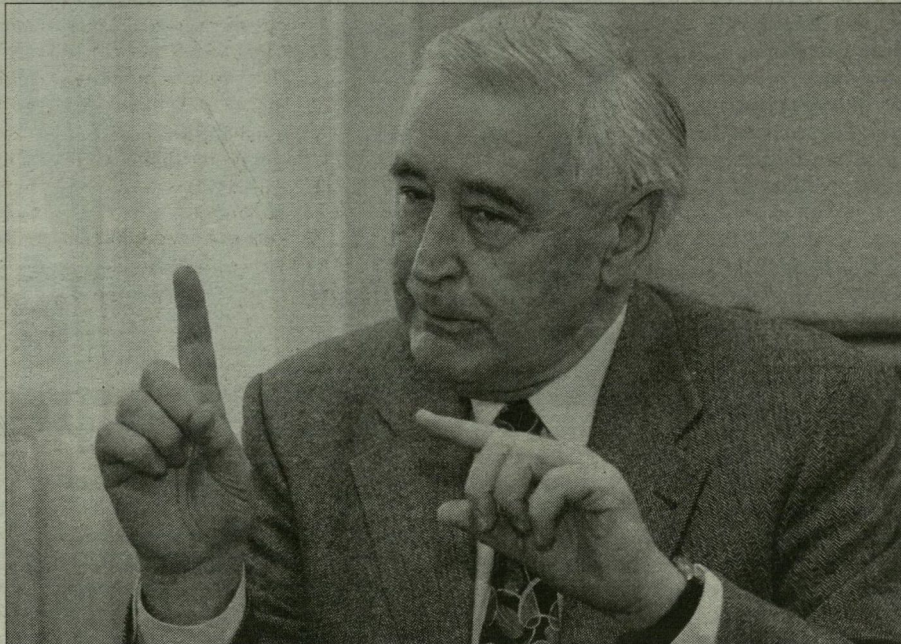
A tehetséggondozásról rendeztek konferenciát nemrég Makón. A tanácskozás első előadásnapját január elején tartották meg, a napokban pedig Czeizel Endre előadásával folytatódott a rendezvény. A genetikus, aki a Magyar Tehetségkutató Társaság elnöke, többek között arról szólt, hogy az elmúlt évszázadokban a magyar társadalom rosszul bánt a legnagyobb természeti kincsünkkel, az emberi tehetséggel; a magyar géniuszok kilencven százaléka elveszett. A tudós szerint itt az idő, hogy ez a helyzet megváltozzon.

● *Ön egy természettudomány művelője. Hogyan segíthetik a tehetséggondozó munkát a genetika?*

– A tudományban nagyon sokáig két nézet vitázott: az egyik szerint amikor megszületünk, kész programmal érkezünk, és életünk során ezt csupán végrehajjuk. A másik tábor szerint pedig semmit sem hozunk magunkkal, minden tanult, tehát üres lappal születünk, és ezt a társadalmi, családi és iskolai hatásoknak köszönhetően írjuk tele. Az elmúlt tizenöt-húsz évben létrejött a konszenzus a két nézet között. Kiderült, hogy az emberi jellegek, tulajdonságok kicsiny részét csak a gének határozzák meg, másik kis ré-

Czeizel Endre és a tehetségek

szét csak a külső körülmények. E két kis csoportnál lényegesen nagyobb a jelentősége annak a genetikai tervrajznak, mely a legtöbb tulajdonságunkért felel, és meghatározza, hogy mik a lehetőségeink. Az, hogy ebből mi fog megvalósulni, döntően a környezet hatásaitól függ: a képesség a vele született adottságoknak és az edukációnak az interakciója. Ha tehát ismerjük a génjeinket, sokkal jobban ki tudjuk hozni az emberekben rejlő tehetségeket. És ezen a ponton tud segíteni a genetika a pedagógiának. Amikor Michelangelo elkészítette Firenzében a Dávidot, megkérdezték tőle: mester, hogyan tudott ilyen gyönyörű szobrot alkotni. Mire ő azt mondta, hogy a márványtömbben benne volt a Dávid, az ő feladata csak az volt, hogy lehántsa a fölösleges részeket. Azt gondolom, hogy amikor a pedagógus az általános iskola első osztályában kap egy gyermeket a szülőktől, hogy nevelje, tanítsa, akkor egy ilyen márványtömböt kap. Ebben a tömbben benne van a michelangelo-i Dávid lehetősége; de benne van egy elfuserált torzó lehetősége is. Várhatóan 2002-re fejeződik be a humán genoprogram; 2002-ben az emberek mind a százezer génjét ismerni fogjuk. Amerikában a média folyamatosan foglalkozik ezzel a témával, újra és új-

Czeizel Endre szerint az elmúlt évszázadokban a magyar géniuszok kilencven százaléka elveszett, elkallódott. (Fotó: Karnok Csaba)

ra felteszik a kérdést: vajon föl van-e készülve az emberiség arra, hogy a tudománynak köszönhetően a születéskor vett egy csepp vérből megmondják, ki lesz a következő Einstein.

● *Sokan ma már inkább félnek a tudomány eredményeitől. Itt van például a klónozás...*

– Alapvető szabály, hogy a tudomány fejlődését nem lehet megállítani. Lehet sírni, vagy nem sírni a klónozás; bizony fogják klónozni az embert. Az más kérdés, hogy

milyen célból; baromság, hogy bárki is sok Hitler akarnak előállítani. Azt már inkább el tudom képzelni, hogy a veseátültetést ezzel a módszerrel oldják meg. A társadalomnak erre a fejlődésre, ezekre a lehetőségekre fel kell készülnie. A tehetséggondozásra visszatérve: a kreatológia immár széles körben alkalmazott tudomány. Sajnos, az átkos negyven év alatt félreértették a szabadság és egyenlőség elvéből az egyenlőséget; a balfácán kommunisták azt hitték, hogy

az egyenlőség az emberi képességekre is vonatkozik; pedig egy társadalom nem törekedhet arra, hogy a butákat följebb hozza, az okosoknak meg levágja a fejét. Ezt azért érzem fontosnak elmondani, mert a legnagyobb érték mégis az emberi tehetség; Magyarországon, ahol nincs arany, nincs uránium, jobban kellene bánnunk ezzel a természeti kincssel. Az, hogy ez az ország az utóbbi évtizedekben, évszázadokban sajnos inkább lefelé megy, nagyban köszönhető annak, hogy itt

nem volt jó tehetséges embernek születni. Az én előadásom fő üzenete ebben az esetben az lesz, hogy az elmúlt kétszázötven évben Magyarországon a kivételes képességű géniuszok kilencven százaléka elveszett, elpusztult. Önmaguk is ártottak önmaguknak, de a legtöbbet mégis a társadalmi körülmények ártottak nekik. Ha azonban azt akarjuk, hogy a magyarság fennmaradjon, hogy a magyarságból legyen valami, akkor jobban kell bánnunk ezzel a természeti kincssel.

● *Hogyan lehetne ezen az állapoton javítani?*

– Először is, a tehetséggondozás intézményi hátterének megteremtésével. Az értelmi fogyatékos gyerekeknek van egy külön országos intézményhálózatuk, külön pedagógusképzésük, hál' Istennek a költségvetésből is jelentős összegeket tesznek félre erre a célra. A másik végtel, a tehetséges, kiemelkedő képességű gyerekek képzésére azonban nincs külön iskolarendszer, az ő nevelésükre nem képzik külön a tanárokat, és pénz is alig jut erre a célra. Jó hír viszont, hogy már rendeznek ilyen konferenciákat, mint ez a makói, és a Kossuth Lajos Tudományegyetemen elindult egy posztgraduális képzés, mely a pedagógusoknak segít a kivételes képességű gyerekek képzésében. A pedagógusok egy részének számára ugyanis ez

a feladat mindig is óriási kihívás volt; nem véletlenül, hiszen az egyik Nobel-díjas magyar tudós Stockholm-ban, a díj átvételkor azt mondta, hogy ő ezt az elismerést Rácz tanár úrnak köszönheti, aki annak idején a fásori gimnáziumban felismerte, hogy ő nem egy rossz gyerek, hanem egy kivételes képességű ember, és segíteni kezdte őt.

● *Hol foglalkoznak ma magas szinten a tehetséggondozással?*

– Amerikát említhetném; ez az ország azért nagyszerű, hibái ellenére, mert a lakói korán felismerték, hogy a társadalom érdeke, ha a szellemi képességek terén is a szabad verseny érvényesül. Engem azonban még jobban érdekel a zsidó kultúra titka. A huszadik század legnagyobb tudósai ugyanis Szilárd Leótól Teller Edéig, Neumanntól kezdve Gábor Aurélig zsidó származásúak voltak; a Nobel-díjasok harminckettől százaléka zsidó származású. Összesen hatmilliárdan vagyunk. Ez tehát azt jelenti, hogy ha ma egy ember zsidónak születik, százszor nagyobb az esélye, hogy Nobel-díjat fog kapni. Ez biztosan nem azt jelenti, hogy a zsidóság genetikailag kiválasztott nép, hanem azt, hogy a zsidó kultúra valahogy jobban ki tudja hozni a meglévő adottságokból azt az értéket, amire szükség van. Ezt a titkot kellene valahogy felfednünk és megtanulnunk.

Bakos András